

Internovas

Informativo electronic del UBI

Junio 2008 Nro. 149

INTERLINGUA – Communication sin frontieras. Comprendibile immediateente per un milliardo de anglo-romanofonos ! Apprender linguas es cultura, saper interlingua es evolution. Sito eletronic del UBI: www.interlingua.org.br

Presidente brasiliian propone moneta unic pro tote America del Sud.

Le reunion summit a Brasilia septimana passate 12 Presidentes sudamerican ha signate le Tractato pro creation del Union de Nationes Sudamerican – UNASUD.

Le condemnation al terrorismo international (como del FARC in Colombia) e anque le projecto pro construer un Consilio de Defensa pro Sudamerica era inter le punctos de travalio, suggestion del Presidenta chilean Michelle Bachelet.

Sub le campo economic, le Presidente brasiliian ha lanceate le idea de crear un Banca Central Commun independente e le gradual introduction de un moneta unic, a esser usate per tote paises.

Lula diceva que historicamente nos in America del Sud era doctrinate durante seculos que nos non es preparate, que nos son povre, que nos lucta inter nos constantemente e que necessariamente nos depende del Statos Unite e del Europa; tamen uno debe supplantar iste preconceptiones.

Ille defendeva le investimenti finanziari in paises plus debile como Paraguay, Uruguay e Bolivia.

Fonte: jornal Estado de S. Paulo, 26 maio

Le minor citate brasiliian

In extension, le minor municipio brasiliian es Santa Cruz de Minas (Minas Gerais), com 3 km quadrate et in population es Borá (San Paulo), com solmente 804 habitantes.

Pro uno haber idea, si il habeva marathona circa le urbe, le athletas deberea currer 6 vices

super le circumferentia urban pro completar 42 km regulamentar.

Intra le municipio de San Paulo, uno poterea mitter 508 territorios del grandor de Santa Cruz de Minas. Per le criterio populational, le comparation es ancora plus impressionante – le population de Borá es quasi 13.500 vices minor que lo de San Paulo. Et pro plenar le Stadium Maracanan (a Rio de Janeiro) uno haberea que junger residentes de 61 municipios le minus populose de Brasil.

Fonte: Revista Mundo Estranho, ed. 75, maio.

Traduction: Gibrail W Caon, Lages – SC.

Celebration del anniversarios

Secundo le libro – The Lore of Birthdays – (Le Sagessa del Anniversarios), del anthropologos american Ralph et Adelin Linton, anniversarios merita commemorationes desde Egipto Antique,circa 3.000 a.Ch.

Et egyptios et grecos restringeva le celebrationes ad esseres superior: pharaones et deos.

Postea le habito se extendeva al mortales et contaminava etiam le romanos, qui dava le privilegio al Imperator, su familia et Senatores.

Al initio del Christianismo, le costume esseva abolite ad causa de su origines pagan. Solmente dum le seculo 4te le Ecclesia comenciava ad celebrar le nascentia de Christo, le Natal.

Inde, ressurgeva le habito de festar anniversarios et paucò ad paucò appareva le pecias symbolic: le torta, le candelettas et le musica "Happy Birthday".

Fonte: Revista Mundo Estranho, ed. 67, September 2007.

Traduc.: Gibrail W Caon, Lages – SC.

Technologia flex attrahe estranieros

Le automobiles flex (flexibile secundo le combustibile) brasiliian es integre successo de venditas e ora de exportation.

Le grande novellitate es motores que pote utilisar o gasolina o alcohol ethanol – anque appellate autos biocombustibile.

Le prime a vider le novellitate era le Presidente american G. Bush. Ora le Canciliera german Angela Merkel se incantava de iste autos.

Francia e Svedia anque jam produce autos cuje motores es importate de Brasil.

Il es importante explicar que tote le biocombustibile brasiliian veni ab le immense e kilometric plantationes de cane sucre, al contratio de americanos e europeos, qui usa mais et beto, lo que certo reduce le offerta de alimentos et causa furia del ecologistas.

In ultra, le campos de plantation brasiliian es facite ubi antea le area occupate era immense fermas de gado bovin, lo que reduce le territorio degradatae.

Brasil anque produce biodiesel, isto es, oleos vegetal ab diverse palmas regional que substitue le diesel del petroleo. Altere modelo de fonte energetic es le uso de gas in le autos.

Fonte: jornal Estado de S. Paulo, 26 maio

Rio habera systema de bicyclettes public

Le Governator de Rio de Janeiro visitava Paris e ora ille vole introducer le systema public de bicyclettes.

Le biciclettes in Brasil es instrumento de intertenimento solmente, e nos vole que illo deveni un rete public de transporte.

In le capital francescse existe plus de 1.400 stationes com circa 20.000 bicyclettes, simile al systemas in London e in Amsterdam.

A Paris, tamen, 30% del bicyclettes era robate e pro controlar le vandalismo e le fures uno va introducer sistema de "chip" e de cartas electronic.

Rio es le urbe latinoamerican que ha le secunde major extension de cycloviae.

Fonte: jornal Folha de S. Paulo, 20 maio

Septe peccatos capital

Le septe peccatos capital son quase si antique como le Christianismo. Ma illos solo esseva formalisate in 6te seculo, quando le Papa Gregorio Magne, prendente base in le Epistolas de Paulo, declarava como septe le vicios principal de conducta: gluttonia, luxuria, avaritia, ira, superbia, pigressa et invidia.

Ma le lista solo deveniva "official" in Ecclesia Catholic al 13tie seculo, per le Summa

Theologic, documento publicate per le theologo Thomas de Aquino.

In le documento, ille explica los: le parola "capital" deriva ab latino "caput" que significa capite, leader, chef, lo que significa que le septe infractions es al summitate de omne alteres.

Del punto de vista theologic, le peccato le plus grave es superbia, al fin es in iste categoria que se inquadra le peccato original: Adam et Eva acceptava le fructo prohibite del arbore del cognoscentia, e voleva equalisar se ad Deo.

Le Ecclesia mesmo essayava offerer solutiones al peccatos capital, creante um lista de septe virtutes fundamental, ma le peccatos rendeva plus famose.

Altere religiones, como Judaismo et Protestantismo anque há le concepto de peccato in lor doctrinas, ma le septe peccatos capital son exclusive del Catholicismo.

Fonte: Revista Mundo Estranho 67, sept 2007
Trad.; Gibrail W. Caon, Lages – SC.

Historia educational in Brasil

In Brasil education habeva initio al colonisation, ma precisemente com ligamine del prestres del Compania de Jesus, qui veniva in 1549, insimul com le Governator General Tomé de Souza.

Le schola del jesuitas se basava in le formation humanista, concentrata in latino et in studio del classicos. Intertanto, le insenamiento jesuitic era directionate pro le catechese del indigenes, o ad nivello medie.

Maximalmente ab le 18ve seculo, il era organisate le prime Seminarios Major et Minor, volvite tamen, verso le formation et proliferation de nove integrantes del Ordine Jesuitic.

Ille organisation era dismantellate per le acto de expulsion del jesuitas del colonias portugese in 1759. Tunc, il comenciava le implantation del insenamiento public in Brasil, per le Marchese Pombal, in le qual infantes habeva classes ministrante per inseniantes nominate per le Corona et pagate per le consilios municipal com ressources de impostos appellate "subsidio litterari".

In 1808, duocentos annos retro, arrivava le Rege et le Corte Lusitan in Brasil, surgeva le cursos superior; ante illo, brasilianos qui habeva interesse a cursar universitates lo faceva in Portugal.

Ab 1820, il era create le prime Scholas Regal Superior; lo de Derecto in Olinda; lo de Medicina a Salvador et ingenieria a Rio de Janeiro.

Initialmente professores era personas graduate al universitates europee et iste corpore docente besoniava esser ampliate per profesionales de differente mestieros de cognoscentia.

Usque le decada 1970 on exigeva del candidato ad professor le baccalaureato et le exercitio competente del occupation. Le institution credeva que, al invitar le professional pro esser professor contractarea "qui sape automaticamente saper inseniar".

Ab le annos 1990, on affronta um nove conception de inseniamento universitari. A iste momento, le graduation educational es um del prioritates public. Tunc, ab 1996, per lege, il es estableite que le docente universitari debe haber dominio de su area de cognoscentia. Tal exigentia rende evidentiate in alie articulos juridic, ubi on dice que le professores debera in le proportion de um tertio travaliar in regime de tempore integral et disponer de titulation academic (maestrato et doctorato).

Fonte: Ensino Jurídico, formação e trabalho docente, Reynaldo Mello, ed. Juruá, Curitiba, 2007.

Trad.; Gibrail W. Caon, Lages – SC.

Millionario svedese es multate

IBAMA, le Instituto Brasilian del Millieu Ambiental applicava multa contra interprisa de extraction de ligno del millionario svedese Johan Eliasch.

Le multa enorme de 450 millions real (circa 210 millions dollars american) se refere al commercio, extraction e transportation de ligno nobile del interprisa Gethal.

Le millionario es proprietario de circa 160.000 hectares del foreste amazonic. Ille es actualmente assessor del prime ministro britannic Gordon Brown e es maritate con Ana Maria Junqueira, **una dama** brasiliian del alte societate. Gethal ha, de facto, 57 grande proprietates que summa 121.200 hectares.

Le governamento anque sollicita le comprobacion del titulos notarial del terras native. Le millionario non cumpli le determinationes del legislation ecologic brasiliian, que son multes.

Fonte: jornal Folha de S. Paulo, 6 de junio.

100 annos – immigration japonese

Iste mense se celebra 100 annos del prime nave qui conduceva centos de immigrantes japonese. Le nave se appellava KASATO MARU e apportava a Santos, Stato Sanpaulo.

Le prince japonese, S. Altessa Naruhito arrivava a Brasilia pro participar del celebrations del centennario del immigration nipponic in Brasil.

Le immigrantes principalmente se fixava al terra agricole e contribue, usque hodie, al progresso e disveloppamento del economia brasiliian.

Fonte: Folha de S. Paulo, 17 junio

Parlamento europee approba expulsion de immigrantes illegal

Parlamento europee veni de aprobar projecto de expulsion de immigrantes illegal in le Union Europee.

Le nove lege sera actionate postea 2 annos del publication. Illo determina que le illegales pote esser inprisionate usque 18 menses e prohibite de retornar al blocco durante 5 annos.

Le projecto previde le retorno e extradition de tote estraniero sub situation irregular verso su pais de origine.

Malgrado le protestos del Amnistia International le lege era approbate per le partitos del derecta nationalista.

Fonte: jornal Estado de S. Paulo, 18 junio.

UBI – União Brasileira pró Interlíngua

www.interlingua.org.br

A UBI é uma associação cultural sem fins lucrativos, juridicamente registrada e fundada em 28 de julho de 1990. Tem por finalidades ensinar e divulgar a interlíngua no Brasil.

Redator deste número:

Ramiro B. de Castro

ramiro.castro@pa.trf1.gov.br

Fone: (91) 3711—4200.

Informativo oficial da UBI.

Fundado em janeiro de 1990.